

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-453-5-39>

**PROSPECTS FOR LEGISLATIVE REGULATION
OF THE GROUNDS AND PROCEDURE FOR ISSUING
A FIREARMS OWNER'S IDENTIFICATION**

**ПЕРСПЕКТИВИ ЗАКОНОДАВЧОГО ВРЕГУЛЮВАННЯ
ПІДСТАВ І ПОРЯДКУ ВИДАЧІ ПОСВІДЧЕННЯ ВЛАСНИКА
ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ**

Тимочко І. О.

*Chairman of the Council of Reservists
of the Ground Forces of the Armed
Forces of Ukraine*

Тимочко І. О.

*Голова Ради резервістів Сухопутних
військ
Збройних Сил України*

6 лютого 2024 р. Проект Закону України про право на цивільну вогнепальну зброю (№ 5708) було включено до порядку денного 5 сесії Верховної Ради України IX скликання (далі – Законопроект). Незважаючи на те, що ухвалення подібного Законопроекту має важливе суспільне значення, його прийняття в запропонованому до другого читання вигляді видається дещо передчасним та поспішним, оскільки багато його положень, навіть після врахування численних поправок, з одного боку, створюють суттєві перешкоди громадянам, які виявили бажання набути у власність вогнепальну зброю, а з іншого боку, не забезпечують надійного бар'єру, який би знижував ризики її використання з протиправною метою.

Нижче спробуємо розібратись, які ж саме положення Законопроекту видаються занадто лояльними, а як, навпаки, необґрунтованими.

До занадто лояльних можна віднести наступні положення ст. 21 Законопроекту.

По-перше, це у п. 3 ч. 2 ст. 21 Законопроекту визначено перелік статей КУпАП, притягнення до адміністративної відповідальності за які протягом одного року унеможливило отримання особою посвідчення власника зброї. Якщо уважно проаналізувати цей перелік, то він видається дещо неповним. Зокрема, слід додатково розглянути можливість доповнення його наступними статтями: ст. 173 -5 (Мобінг (цькування) працівника), ст. 185-1 (Порушення порядку організації і проведення зборів, мітингів, вуличних походів і демонстрацій), ст. 185-2 (Створення умов для організації і проведення з порушенням встановленого порядку зборів, мітингів, вуличних походів або демонстрацій), ст. 188 (Незаконна передача заборонених предметів особам,

яких тримають у слідчих ізоляторах, установах виконання покарань), ст. 188-38 (Невиконання приписів посадових осіб центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань дозвільної системи у сфері господарської діяльності), ст. 210 (Порушення призовниками, військовозобов'язаними, резервістами правил військового обліку), ст. 210-1 (Порушення законодавства про оборону, мобілізаційну підготовку та мобілізацію) та деякими іншими.

По-друге, доцільно розглянути необхідність доповнення ст. 21 Законопроекту положенням про обов'язкове проходження всіма особами, які отримують посвідчення власника зброї, курсів з вивчення матеріальної частини зброї, правил поводження з нею та її застосування, а також окремо визначити категорії осіб, які звільняються від проходження таких курсів (за аналогією з медичним оглядом). Такий підхід дозволить уніфікувати вимоги, яким мають відповідати всі власники посвідчення.

По-третє, ч. 8 та ч. 9 ст. 21 Законопроекту необхідно узгодити із положеннями ч. 2 цієї статті. Зокрема це стосується такого обмеження, як «відсутність відомостей про вчинення особою порушення порядку зберігання, носіння чи транспортування вогнепальної зброї, бойових припасів до неї два чи більше разів протягом останніх трьох років». Цю вимогу доцільно визначити як обов'язкову для отримання особою права на зброю всіх категорій.

По-четверте, деякі зауваження викликає зміст ч. 8 ст. 22 Законопроекту, в якому передбачені випадки звільнення окремих категорій громадян від проходження курсів з вивчення матеріальної частини зброї, правил поводження з нею та її застосування. Зокрема, додаткового обґрунтування потребують положення про звільнення: 1) колишніх працівників правоохоронних органів або військових формувань – по-перше, з часу їх звільнення може пройти тривалий проміжок часу, який може повністю нівелювати набуті ними практичні знання та навички; по-друге, термін «працівники» в даному випадку досить широкий і охоплює не лише осіб, які «проходили службу» в таких органах і за ними була закріплена зброя, але також й інших працівників, в тому числі цивільних; 2) осіб, які успішно закінчили заклади освіти і під час навчання пройшли курс (дисципліни) з вогневої підготовки – по-перше, не визначається форма навчання таких осіб (заочний або дистанційний формат не гарантує отримання якісних знань, і тим більше практичних навиків з вогневої підготовки); по-друге, не визначено мінімальний обсяг таких курсів (дисципліни), відтак це можуть бути навіть короткострокові (одноденні) курси; 3) спортсменів, зазначених в пункті 2 частини сьомої статті 21 цього Закону – тут варто уточнити, що лише для отримання категорії зброї С.

До недостатньо обґрунтованих і занадто суворих обмежень можна віднести наступні положення ст. 21 Законопроекту:

По-перше, ч. 7 ст. 21 Законопроекту потребує узгодження з положеннями інших Законів, до яких даним Законом передбачається внесення змін. Зокрема, у ній зазначається, що «Право на отримання зброї категорії В мають особи, які досягли 25-річного віку ...». Разом з тим, пропонується внести зміни до ч. 4 ст. 42 Закону України «Про Національну поліцію» і передбачити в переліку спеціальних засобів, які можуть використовувати поліцейські для виконання своїх повноважень, зброю категорії В. У той же час, згідно ч. 1 ст. 49 Закону України «Про Національну поліцію», на службу в поліції можуть бути прийняті громадяни України віком від 18 років. Таким чином виникає правова колізія, яку необхідно усунути ще на етапі законотворчої роботи.

По-друге, не зрозумілою видається вимога, визначена в п. 1 ч. 9 ст. 21 Законопроекту, зокрема в частині встановлення такої обов'язкової вимоги до отримання права на зброю категорії С, як перебування «у законній власності більше п'яти років поспіль вогнепальної зброї категорії В, D або Е». Встановлення подібної вимоги, як мінімум, є необґрунтованою, а також такою, що, наприклад, унеможлиблює спадкування зброї категорії С.

По-третє, таким, що може викликати неоднозначне тлумачення, є абз. 2 ч. 2 ст. 22, згідно якого для отримання категорії зброї С у віці від 18 років до 30 років фізична особа має подати «посвідчення або наказ про присвоєння спортивного звання майстра спорту з визнаного в Україні виду спорту ...» і т.д. Зокрема, це положення може тлумачитись по різному. Перший варіант, якщо спортсмен досяг 30-річного віку, для отримання посвідчення категорії зброї С – він уже не зобов'язаний подавати всі ці документи, що є не обґрунтованим. Другий варіант – спортсмени, які досягли 30-річного віку можуть отримати категорію зброї С лише за умови відповідності вимогам п. 1 ч. 9 ст. 21 Законопроекту, що є не зовсім логічним. Такий підхід законодавця до встановлення вимог для отримання різних категорій зброї порушує принцип правової визначеності, а тому має бути переглянутий.

Вище були детально проаналізовані лише деякі положення Законопроекту № 5708, які потребують доопрацювання та узгодження в частині унормування процесу видачі посвідчення власника зброї. Окрім зазначених вище, в Законопроекті № 5708 є ще велика кількість юридичних колізій, прогалин та суперечностей. Сподіваємось, що всі вони будуть усунуті в другому читанні і Законопроект нарешті набуде того вигляду, який буде спроможний максимально ефективно та

вичерпно врегулювати таку важливу сферу суспільних відносин, як цивільний оборот вогнепальної зброї.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-453-5-40>

LEGAL FRAMEWORK FOR REGULATING ARMS TRAFFICKING IN UKRAINE

ПРАВОВІ ЗАСАДИ РЕГУЛЮВАННЯ ОБІГУ ЗБРОЇ В УКРАЇНІ

Timashov V. O.

*Doctor of Law, Professor,
Professor at the Department of
Administrative, Financial
and Information Law,
State University of Trade and
Economics*

Тімашов В. О.

*доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри
адміністративного, фінансового
та інформаційного права
Державний торговельно-економічний
університет*

Salnyk S. S.

*1st-year student of the Faculty
of International Trade and Law,
State University of Trade and
Economics*

Сальник С. С.

*студентка 1 курсу 8 групи
факультету міжнародної торгівлі
та права
Державний торговельно-економічний
університет*

Актуальність теми даного дослідження виражається у наявній політичній ситуації в Україні. З початку повномасштабного вторгнення Росії на територію нашої держави питання обігу зброї, її регулювання віднайшло нові сенси. Вбачаючи це, вважаємо актуальним проаналізувати адміністративно-правовий режим обігу зброї в Україні, розкрити особливості контролю в умовах воєнного стану.

Останні два роки в Україні є досить великі скупчення військової техніки, які використовуються для боротьби проти країни-агресора. Ввезення з-за кордону зброї контролює Міністерство оборони України, Міністерство внутрішніх справ України, а також відділ контролю за обігом зброї. Яким гарним не був би нагляд, все одно існують угруповання, які незаконно постачають вогнепальну зброю в Україну, після чого реалізують її на так званому «чорному ринку». Так, у 2023 році Національна поліція викрила торговців зброєю і вилучила понад п'ять тисяч одиниць вогнепальної зброї [1].